

Az Apor Vilmos Római Katolikus Óvoda,
Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola,
Gimnázium és Kollégium
könyvtár-pedagógiai programja

Készítette: Tóth Judit

Győr, 2017. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

1. A könyvtár-pedagógiai program szabályozói	3
3. Helyzetkép a könyvtárról	5
4. Könyvtárhasználati tananyag	6
5. A könyvtári órák helye a tanórai keretben	6
6. Könyvtár-pedagógia helyi tanterv	6
6.1. 1-4. évfolyam	7
6.2. 5-8. évfolyam	10
6.3. 9-12. évfolyam	17
Felhasznált források	22

1. A könyvtár-pedagógiai program szabályozói

- Az Apor Vilmos Római Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Gimnázium és Kollégium pedagógiai programja. Győr, 2013.
- 2011.évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rend. a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012.(XII.21.) EMMI rend. a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről

Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata szerint: „Az iskolai könyvtár biztosítja napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában a feladatok sikeres ellátásához szükséges alapvető információkat és eszméket. Az iskolai könyvtár kialakítja a diákokban az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségeket, továbbá fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.” (Az IFLA..., 2016. 65.)

A 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 166. paragrafusában fogalmazza meg az iskolai könyvtár alapfeladatait: „Az iskolai könyvtár alapfeladata

- a) gyűjteményének folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása,
- b) tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról,
- c) az intézmény helyi pedagógiai programja és könyvtár-pedagógiai programja szerinti tanórai foglalkozások tartása,
- d) könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használatának biztosítása,
- e) könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós tankönyvek, segédkönyvek kölcsönzését."

A Nemzeti alaptantervről szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormány rendelet pedig a tanulás tanítására fordít kiemelkedő hangsúlyt, melyben nagy szerep hárul az iskolai könyvtárakra is: „A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.” (110/2012. Korm.rendelet, 10644. p.)

2. Az iskola arculata

Iskolaközpontunk egy komplex nevelési-oktatási intézmény, mely magában foglal egy óvodát, egy általános iskolát nyolcosztályos szerkezeti formában, egy hat évfolyamos gimnáziumot, egy négy évfolyamos gimnáziumot, egy többfunkciós diákotthont, továbbá növendékeink vizuális tehetségének kibontakoztatására és fejlesztésére szolgáló alapfokú művészetoktatás képzőművészeti tagozatát.

A pedagógiai programban megfogalmazottak alapján „Az Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont átfogó és minőségi oktatást kíván biztosítani tanulói számára, megkülönböztetett figyelmet fordít a kisgyermek és a serdülők emberi, erkölcsi és vallási nevelésére. Példának tekint a névadó Boldog Apor Vilmos püspököt, aki egész életét az ifjúság nevelésének szentelte.” Elvárjuk minden növendékünkötől, hogy becsüljék meg egymást, lássák be, hogy mindenki tehetséges valamiben, tiszteljék nevelőiket és embertársaikat.

Az iskolaközpont pedagógiai programjának összeállításánál, a helyi tantervek megtervezésénél kiemelten kezeli a személyiségfejlesztő oktatást. Ennek érdekében alapvető feladatnak tekint a színes és sokoldalú iskolai élet, a hitélet, az iskolán kívüli tevékenységek, a tanulás és a játék összhangját. A különböző nevelési-oktatási módszerekkel fejleszteni

kívánja a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, a keresztényi gondolkodás képességét. Az alapvető erkölcsi értékek megismertetésével igyekszik kialakítani a növendékek pozitív szociális szokásait, azok beépülését a mindennapi életükbe.

3. Helyzetkép a könyvtárról

Könyvtárunk az iskola könnyen megközelíthető részén, az intézmény bejáratától nem messze a földszinten található. Akadálymentes bejutásra és közlekedésre alkalmas a könyvtár egész területe. A közel 340 m² alapterületű helyiség két – egymástól paravánokkal elválasztott – részből áll, melyek közül az egyik bemutató órák, rendkívüli órák illetve egyéb rendezvények, számára használható, melyek a beszerelt számítógéppel és projektorral interaktívvá tehetők. Itt tekinthető meg iskolánk alapfokú művészeti oktatásának félévenként változó kiállítása is. A könyvtár bejáratától távolabbi területe a könyveket őrző szabadpolcos és olvasótermi rész, ahol a gyermekek rendelkezésére áll két számítógép szkennelrel és nyomtatóval összekapcsolva. A számítógépes környezetet igénylő könyvtári órák megtartásához az informatika termeket vehetjük birtokunkba.

A tankönyveken kívül jelenleg közel 15 000 kötet segíti a tanulók önművelését, melyek között megtaláljuk az alapvető ismeretterjesztő és szépirodalmi műveket, kézikönyveket, segédkönyveket valamint angol és német nyelvű irodalmat is. Audiovizuális állományunk elsősorban a tananyaghoz, általános műveltséghez és az igényes szórakozáshoz kapcsolódó CD-ROM-okat, hangkazettákat, DVD-eket, videokazettákat foglalja magában. A könyvtárba járó folyóiratok is rendelkezésére állnak a tanulóknak éppúgy, mint a kollégáknak.

A könyvtári feladatokat 3 könyvtáros-tanár látja el, akik könyvtári munkájuk mellett másik szakjuknak megfelelő tanórákat is tartanak.

A könyvtári munka egészét a Szirén Integrált Könyvtári Rendszer használatával végezzük, melynek segítségével könyvárunk honlapjáról elérhető online katalógusunk is. A honlap folyamatos karbantartásával igyekszünk kedvet nyújtani újonnan beszerzett vagy a polcra régen le nem vett érdekes olvasmányokhoz, összegyűjtött linkek mutatnak kötelező olvasásra szánt művekhez, interneten elérhető folyóiratokhoz, más könyvtárakhoz, közhasznú információkhoz.

4. Könyvtárhasználati tananyag

Az információs műveltséghez szükséges ismeretekhez vezető tananyag spirális szerkezetű. Ennek könyvtárhasználathoz szorosan kapcsolódó témakörei az alábbiak:

- Könyvtártípusok, a könyvtárak tér- és állományszerkezete
- Könyvtári szolgáltatások
- Dokumentum- és forrástípusok
- Dokumentum- és forráskeresés, információkeresés
- Forráskiválasztás, azok értékelése
- Forrásfelhasználás, azokra való hivatkozás

5. A könyvtári órák helye a tanórai keretben

Könyvtár pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, hogy tartalmas együttműködés alakuljon ki a kollégákkal, valamint a városi, megyei és a környező iskolák könyvtáraival, városi múzeummal, levéltárral. A könyvtárhasználati kultúra emelése, a tanulási, önművelési szokások fejlesztése csak akkor lehet eredményes, ha az iskola valamennyi pedagógusa egy közösen vállalt pedagógiai program keretében végzi feladatát, és ez az együttműködés eredményezheti a hatékony könyvtári eszköztárra és információs bázisra épülő, fejlett pedagógiai módszertani kultúra kialakulását és az igényes tantárgyi integráció létrejöttét.

A könyvtárhasználati ismeretek befogadó tantárgyai a magyar nyelv és irodalom, az informatika valamint az osztályfőnöki órák. Az órákat előzetes megbeszélés alapján tartjuk az alsós évfolyamokon magyar óra vagy napközis foglalkozás keretében, a felsős és gimnazista tanulónak osztályfőnöki, magyar vagy informatika órán, míg az érettségizőknek informatika fakultáción. A helyettesített szaktárgyi órák is jó alkalomnak kínálóknak arra, hogy könyvtárhasználatra épülő, de az egyes tantárgyokhoz kapcsolódó ismereteket szerezzenek a gyerekek. A könyvtári órákat könyvtárostanár tartja, míg a könyvtár használatához kapcsolódó szaktárgyi órát a szaktanár vezeti le, egyeztetve a könyvtárosokkal a szükséges ismeretek pontos elsajátításával, a könyvtárban fellelhető szakirodalom kérésével kapcsolatban.

A tanulók külön érdemjegyet nem kapnak a könyvtári órán megszerzett ismereteikre, szóban értékeljük munkájukat, valamint az órákon végzett mérések jól sikerült eredményeit plusz pontként, kisötösként az informatika illetve a magyar tanár számítja be.

6. Könyvtár-pedagógia helyi tanterv

6.1. 1-4. évfolyam

A könyvtárhasználati oktatás célja és feladatai:

- A könyvekhez és egyéb információforrásokhoz történő pozitív attitűd kialakításával a tanulás motivációjához való hozzájárulás.
- Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatok, élmények szerzése az ottani szolgáltatásokról, tevékenységekről, a szabadidő hasznos és élvezetes eltöltésével.
- A gyermekek életkorához illő szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választékával lehetőség nyújtása az élményalapú tanuláshoz.
- Játékos foglalkozásokkal elindítás az olvasóvá és könyvtárhasználóvá nevelés útján.

A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén:

- A tanuló tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani.
- Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát.
- A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.
- Használja az ismert kézikönyveket.

1-2. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Magyar nyelv és irodalom / 6 óra
Tematikus egység	A tanulási képesség fejlesztése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulási képesség, mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása a könyvtárlátogatás és a könyvkölcsönzés során. A könyvtárhasználat alapvető szabályai.</p> <p>Beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, a tanuláshoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről. Egyszerű ok-okozati összefüggések felismerése, következtetések levonása.</p> <p>A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatása.</p> <p>Ismerkedés az írott nyelvi forrásokkal, információhordozókkal, könyvekkel, gyermekújságokkal. Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában. A könyvek jellemző adatainak, részeinek megfigyelése (író, cím, kiadó, tartalomjegyzék). Gyermekújságok jellemzői tartalomjegyzék alapján. Gyermeklexikonok használata, ezekben történő tájékozódás a betűrend segítségével.</p>
Kapcsolódási pontok	<p><i>Matematika; környezetismeret:</i> Önálló tanulás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A szöveget alkotó betűformák és a közlési tartalmak kapcsolatának felismerése. Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott illetve felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p> <p>Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p>
Kulcsfogalmak	Könyvtár, kölcsönzés, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék, gyermekújság, szerző, író, cím.

3-4. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Magyar nyelv és irodalom / 6 óra
Tematikus egység	A tanulási képesség fejlesztése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p>A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Tanulás különböző típusú szövegekből. Rövidebb irodalmi szövegek önálló olvasása. Vázlatkészítés irányítással, összefoglalás vázlat segítségével.</p> <p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai. Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről. A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretközlő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók. A szépirodalmi és ismeretközlő művek megkülönböztetése, felismerése.</p> <p>A könyvtár alapszolgáltatásainak ismerete, a kölcsönzési folyamat és a helyben használat különbsége.</p> <p>Ismerkedés különböző információhordozókkal. Elterjedt dokumentumtípusok megkülönböztetése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Ismerkedés a folyóiratokkal. A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend, címszó), a szótárhasználat módja. A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai.</p> <p>A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője. Az információk keresése és kezelése. Könyvek keresése szabadpolcon szerző, cím és téma szerint.</p>
Kapcsolódási pontok	<p><i>Környezetismeret:</i> Jelenségek megfigyelése, ok-okozati kapcsolatok keresése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Képi analógiák keresése a tanult szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
Kulcsfogalmak	Információ, vázlat, szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, témaválasztás, anyaggyűjtés, szótár, enciklopédia, katalógus, folyóirat, könyvtári szolgáltatás, szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom, szabadpolc, kölcsönzés, helyben használat, dokumentumtípus.

6.2. 5-8. évfolyam

A könyvtárhasználati oktatás célja és feladatai:

- A tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével.
- A könyvtár forrásközpontként való használatának tudatosítása az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás igényének kialakításáért.
- Az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetése, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás kialakítása.
- A különböző dokumentumtípusok és segédkönyvek fajtáinak és ezek jellemzőinek felismertetése, információs értékük megállapításához szükséges szempontok megmutatása annak érdekében, hogy a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon az információkeresés folyamatáról, annak tervezéséről.
- A kritikus és válogató forráskiválasztáshoz szükséges fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú információgyűjtési technikák megismertetése. Ehhez kapcsolódóan az etikai szabályokra, jogi vonatkozásokra történő figyelemfelhívás.
- Annak megalapozása, hogy a többi tantárgy keretében, egyéb műveltségterületeken szükséges gyakorlatias feladatok megoldása során megszerezni és mélyíteni tudja a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatáról tanultakat, ötvözni tudja a könyvtár hagyományos szolgáltatásait a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló modern technikai lehetőségekkel.

5-6. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Informatika/ 4 óra	Magyar nyelv és irodalom/4 óra
Tematikus egység	Könyvtári informatika	Olvasás, szövegértés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár forrásainak és eszközeinek tanári segítséggel való alkotó és etikus felhasználása a tanulmányi feladatok során.	A helyesírást segítő segédeszközök önálló használatának kialakítása (helyesírási szabályzat, szótár stb.) Az önálló és a tanári segítséggel történő anyaggyűjtés módjainak fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p><u>Könyvtárak</u></p> <p>Könyvtártípusok megkülönböztetése. Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata a könyvtári terek funkcióinak és a könyvtári abc-nek az ismeretében.</p> <p><u>Könyvtári szolgáltatások</u></p> <p>A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A könyvtár alapszolgáltatásainak használata. A könyvtári katalógus funkciójának megértése. Katalógusrekord adatainak értelmezése.</p>	

	<p><u>Dokumentum- és forrástípusok</u></p> <p>Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk.</p> <p>A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata (lexikon, szótár, enciklopédia).</p> <p><u>Forráskeresés, információkeresés</u></p> <p>Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével.</p> <p><u>Forráskiválasztás</u></p> <p>A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása.</p> <p>A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok.</p> <p><u>Forrásfelhasználás, bibliográfiai hivatkozás</u></p> <p>A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése.</p> <p>Saját és mások gondolatainak elkülönítése.</p> <p>A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.</p>	<p>Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.</p> <p>Helyesírást és fogalomértést segítő kézikönyvek használata.</p> <p>Önálló tájékozódás írók műveiről, visszakeresésük a könyvtárban.</p> <p>A legalapvetőbb anyaggyűjtési és vázlatkészítési módok megismerése. Az információkeresés lépéseinek elsajátítása (a téma, a feladat értelmezése; megoldási terv készítése; a források kiválasztása; anyaggyűjtés; jegyzetelés, értékelés; szelektálás; rendszerezés; formába öntés; alkotás).</p>
<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p><i>Matematika:</i> Ismeretek rendszerezése, ismerethordozók használata (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p>	

	<p><i>Történelem:</i> Segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen. Információk gyűjtése megadott témához segítséggel könyvtárban, médiatárban, múzeumokban.</p> <p><i>Természetismeret:</i> Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat).</p> <p>Térképajtták. Térkép és földgömb használata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Tárgyakkal, jelenségekkel, műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> A tevékenység információforrásainak használata az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, képi, hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban.</p>
Kulcsfogalmak	Kézikönyvtár, könyvtári szolgáltatás, katalógus, online katalógus, hivatkozás, forrás, könyv, időszaki kiadvány, CD, DVD, lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz, honlap, betűrend, tartalomjegyzék, anyaggyűjtés, vázlat, kulcsszó.

A fejlesztés várt eredményei a témakör végére:

- A tanuló a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni.
- Konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat.
- El tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.

7-8. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Informatika/ 6 óra	Magyar nyelv és irodalom/4 óra
Tematikus egység	Könyvtári informatika	Olvasás, szövegértés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai és a lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása egyszerű tanulmányi feladatok egyéni és csoportos megoldása során.	A tanulási képesség fejlesztése: adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása nyomtatott és elektronikus szövegekben. Kritikai gondolkodás fejlesztése: az elektronikus, internetes információforrások kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p><u>Könyvtárak</u></p> <p>Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az összes könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése. Önálló eligazodás a települési közkönyvtárban. A gyermekkönyvtár (-részleg) önálló használata. Könyvtárlátogatás.</p> <p><u>Könyvtári szolgáltatások</u></p> <p>A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban. (Szirén Integrált Könyvtári Rendszer megismerése.) A kézikönyvtár önálló használata</p>	

	<p><u>Dokumentum- és forrástípusok</u></p> <p>Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.</p> <p><u>Forráskeresés, információkeresés</u></p> <p>Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével. A forráskeresés és forrásfeldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.</p> <p><u>Forráskiválasztás</u></p> <p>A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása. Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása. Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.</p> <p><u>Forrásfelhasználás, bibliográfiai hivatkozás</u></p> <p>Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése. Forrásjegyzék összeállítása.</p>	<p>Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási kézikönyvek használata, ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresése egynyelvű szótárakban.</p> <p>Rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból. Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.</p> <p>Az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).</p> <p>Források megjelölése.</p>
--	---	--

Kapcsolódási pontok	<p><i>Fizika; kémia; biológia; földrajz; történelem:</i> Információk keresése, könyvtár-, folyóirat- és internethasználat, adatbázisok, kiselőadások tervezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása. A források megbízhatósága.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> A tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges tájékozódás.</p> <p><i>Matematika:</i> Ismerethordozók használata (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p>
Kulcsfogalmak	<p>Nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, elektronikus könyvtár, kézikönyv, szaklexikon, szakkönyv, folyóirat, bibliográfia, linkgyűjtemény, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog, információs érték, felhasznált irodalomjegyzék.</p>

A fejlesztés várt eredményei a témakör végére:

- A tanuló a könyvtári informatika témakör végére a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz.
- A választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban.
- Képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás).
- Egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

6.3. 9-12. évfolyam

A könyvtárhasználati oktatás célja és feladatai:

- Az önálló tanulás fejlesztése oly módon, hogy a tanuló a megismert adatgyűjtési módszerekkel tudja felhasználni a könyvtári szolgáltatásokat, katalógusokat, bibliográfiákat, ötvözve ezeket az internet adta lehetőségekkel.
- Annak elérése, hogy a tanuló gondolkodásába épüljön be a nyomtatott, a képi és a digitális tartalmak párhuzamos felhasználása feladatainak megoldása során.
- Cél a kritikai gondolkodás megalapozása, amely segít a megtalált források információs értékének megállapításában.
- A tanulási képesség fejlesztése az által, hogy nagyobb anyaggyűjtést igénylő, hosszabb terjedelmű szöveg összeállítására legyen szüksége.
- A hivatkozások, idézések, forrásjegyzék fontosságának tudatosítása.

A fejlesztés várt eredményei a tizenkettedik évfolyam végére:

- A tanuló legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani.
- Legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.

9-10. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Informatika/ 6 óra	Magyar nyelv és irodalom/4 óra
Tematikus egység	Könyvtári informatika	Szövegértés, szövegalkotás
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtári rendszer szolgáltatásai és a különböző információforrások önálló felhasználása tanulmányi és egyéb feladatokhoz.	A kritikai gondolkodás fejlesztése internetes szövegtípusok hitelességének, megbízhatóságának vizsgálata során.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p><u>Könyvtárak</u></p> <p>Könyvtártípusok, információs intézmények A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése. Közkönyvtár önálló használata. Iskolai könyvtár látogatása.</p> <p><u>Könyvtári szolgáltatások</u></p> <p>A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban. (Szirén Integrált Könyvtári Rendszer) A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése. Könyvtári és közhasznú adatbázisok használati útmutató segítségével való önálló használata. (menetrendek, gyűjtemények)</p> <p><u>Dokumentum- és forrástípusok</u></p> <p>A hiteles forrás jellemzőinek ismerete. Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint.</p>	Tájékozódás a könyvtárban.

	<p>A talált információk kritikus értékelése. Időszaki kiadványok önálló használata. Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok. Az egyes tudományterületek alapvető segédkönyvtípusainak ismerete, önálló használata. <u><i>Forráskeresés, információkeresés</i></u></p> <p>A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága. Információkeresési stratégiák ismerete. Önálló információszerzés katalógusokból, adatbázisokból, általános és ismeretterjesztő művekből. Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból. Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutatómunkával. <u><i>Forráskiválasztás</i></u></p> <p>Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembe vételével. <u><i>Forrásfelhasználás, bibliográfiai hivatkozás</i></u></p> <p>Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése folyóiratcikkekről. Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása. Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.</p>	<p>A tanulási képesség továbbfejlesztése, az önálló adatgyűjtés módszereinek kiegészítése a könyvtári katalógusok, bibliográfiák számítógépes adatbázisok, az internet kínálta lehetőségek felhasználásával. A hosszabb felkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontok szerinti anyaggyűjtés.</p> <p>Néhány gyakoribb internetes szöveg szerkezetének, közlési szándékának megfigyelése, felhasználása.</p>
--	---	--

Kapcsolódási pontok	<p><i>Történelem:</i> Ismeretszerzés szaktudományi munkákból. Különböző szövegek, hanganyagok, filmek, vizsgálata a történelmi hitelesség szempontjából.</p> <p><i>Fizika; kémia; biológia:</i> Az ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelése. A problémamegoldásra irányuló, hatékony információkeresés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Tájékozódás valamely Európán kívüli kultúra művészetéről a történelmi, kultúrtörténeti összefüggések figyelembevételével.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Zenei dokumentumok gyűjtése.</p> <p><i>Matematika:</i> Ismerethordozók használata (matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p> <p><i>Földrajz:</i> Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról. Információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal: időjárás helyzetkép, útvonaltervező, valutaváltó.</p>
Kulcsfogalmak	<p>Könyvtári rendszer, múzeum, levéltár, információkeresési stratégia, rejtett bibliográfia, relevancia, kritikus forráshasználat, hivatkozás, plágium, hitelesség, önművelés, egész életen át tartó tanulás.</p>

11-12. évfolyam

Tantárgy/óraszám	Informatika fakultáció/ 2 óra	Magyar nyelv és irodalom/2 óra
Tematikus egység	Könyvtári informatika	Nyelv és társadalom. A Nyugat című folyóirat.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érettségi vizsga könyvtári informatikai elemeinek ismételése, rendszerezése.	Az információforrások alkotó felhasználása az etikai normák követésével, kiemelve a nyomtatott és elektronikus folyóiratokat.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Az érettségi vizsga könyvtári informatikai tartalmai.	Tájékozódás a könyvtárban. Néhány gyakoribb internetes szöveg szerkezetének, megjelenésének, közzéadási szándékának megfigyelése. Irodalmi és más kérdések megvitatásához szükséges információk kiválasztása és újrendezése.

		<p>Az információk etikus felhasználása, pontos forrásmegjelölés.</p> <p>A folyóiratok szerkezetének részletes megismerése, megjelenésüknek, felépítésüknek megértése, használatuk.</p>
Kapcsolódási pontok	<p><i>Idegen nyelv:</i> Szótárak használata.</p> <p><i>Matematika, fizika, kémia:</i> Matematikai, fizikai, kémiai összefüggéseket tartalmazó táblázatok használata, statisztikai adatok gyűjtése.</p> <p><i>Történelem, földrajz:</i> Forráselemzés, térképek használata.</p> <p><i>Biológia:</i> Adatgyűjtési tevékenység.</p>	
Kulcsfogalmak	<p>Könyvtári rendszer, relevancia, kritikus forráshasználat, hivatkozás, plágium, napilap, hetilap, nyomtatott és elektronikus folyóirat, cikk.</p>	

Felhasznált források:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról. In: Magyar Közlöny, 2012. 115.sz., 19493 - 19641. p.

51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről. In: Magyar Közlöny, 2012.177.sz., 29870 – 36480. p.

110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. In: Magyar Közlöny, 2012. 66.sz., 10635 – 10847. p.

Az Apor Vilmos Római Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Gimnázium és Kollégium pedagógiai programjának alapidokumentációja (2013) URL: www.iskola.aporisk.hu/UserFiles/apor_pedprog2017.pdf Utolsó letöltés: 2017.08.15.

Dömsödy Andrea (2013): Segédlet a kerettantervek alapján elkészítendő könyvtár-pedagógiai programokhoz. In: Dán Krisztina – Fehér Miklós (szerk.): Korszerű könyvtár. Bp., Raabe , B 5.16.

Schultz-Jones, Barbara – Oberg, Dianne (szerk.) (2016): IFLA Iskolai könyvtári útmutató. Bp., Könyvtárostanárok Egyesülete, 76 p.

Tóth Viktória: A Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium könyvtár-pedagógiai programja.

URL: www.m.blog.hu/sz/szgyakonyvtar/file/szgya_kvtped_program2015.pdf Utolsó letöltés: 2017.08. 15.